
Willem Elsschot, *Nagelaten werk*, Amsterdam, Athenaeum-Polak & Van Gennep, 2006, 209 pp., ISBN 90 253 1167 9 | De typering die Willem Elsschot (1882-1960) in 1952 formuleerde over zijn collega-literator Richard Minne (1891-1965) is – zij het uiteraard enigszins overdreven – ongetwijfeld eveneens op hemzelf van toepassing: “*één van de weinige onafhankelijke geesten waarop Vlaanderen bogen kan*” (p. 104).

Ook inzake de repressie en de epuratie na de Tweede Wereldoorlog nam Elsschot – zowel publiekelijk als in beperkte kring – een eigenzinnig, kritisch en humanitair standpunt in. Dat blijkt niet alleen uit het alom bekende en omstreden Bormsgedicht uit 1949. Het komt evenzeer tot uiting in de poëtische hulde aan de van collaboratie beschuldigde journalist en publicist Daan Boens (1893-1977), *Gentsche groeters* uit 1947, die werd opgenomen in zijn onlangs gepubliceerde *Nagelaten werk*: “*Dus nog steeds geen vriendengroet, want dat vergt waarachtig moed. En is de onschuld al bewezen: wie verdacht werd dient misprezen*” (p. 58).

Soms ging Elsschot daarbij echter over de schreef, zoals bijvoorbeeld in *De hulde aan Cyriel Verschaeve* uit 1951 (p. 103), die ook destijds al fel werd gecontesteerd. Met name na de objectiverende en demystifiërende biografie *Kapelaan Verschaeve* van Romain Vanlandschoot uit 1998 klinken zinsneden als de volgende vooral als holle – en achteraf bijzonder pijnlijke – retoriek: “*de onverzettelijke Vlaming die voor niemand, ook niet voor de machtigsten, zijn nederige pastoorshoed heeft afgenomen*”...

Deze uitvoerig geannoteerde bundeling van her en der verspreide poëtische fragmenten en notities in prozavorm bevat verder onder

meer nog een even eenvoudige als warme ode *Aan Lode Baekelmans* uit 1939 (p. 54). In dit elfde en laatste deel van Elsschots *Volledig werk* werd daarnaast onder andere ook een beknopt eerbetoon in het Frans uit 1954 aan het literaire meesterwerk *La légende d'Ulen-spiegel* (1867) van Charles De Coster (1827-1879) opgenomen (p. 111).

[Nico Van Campenhout]
